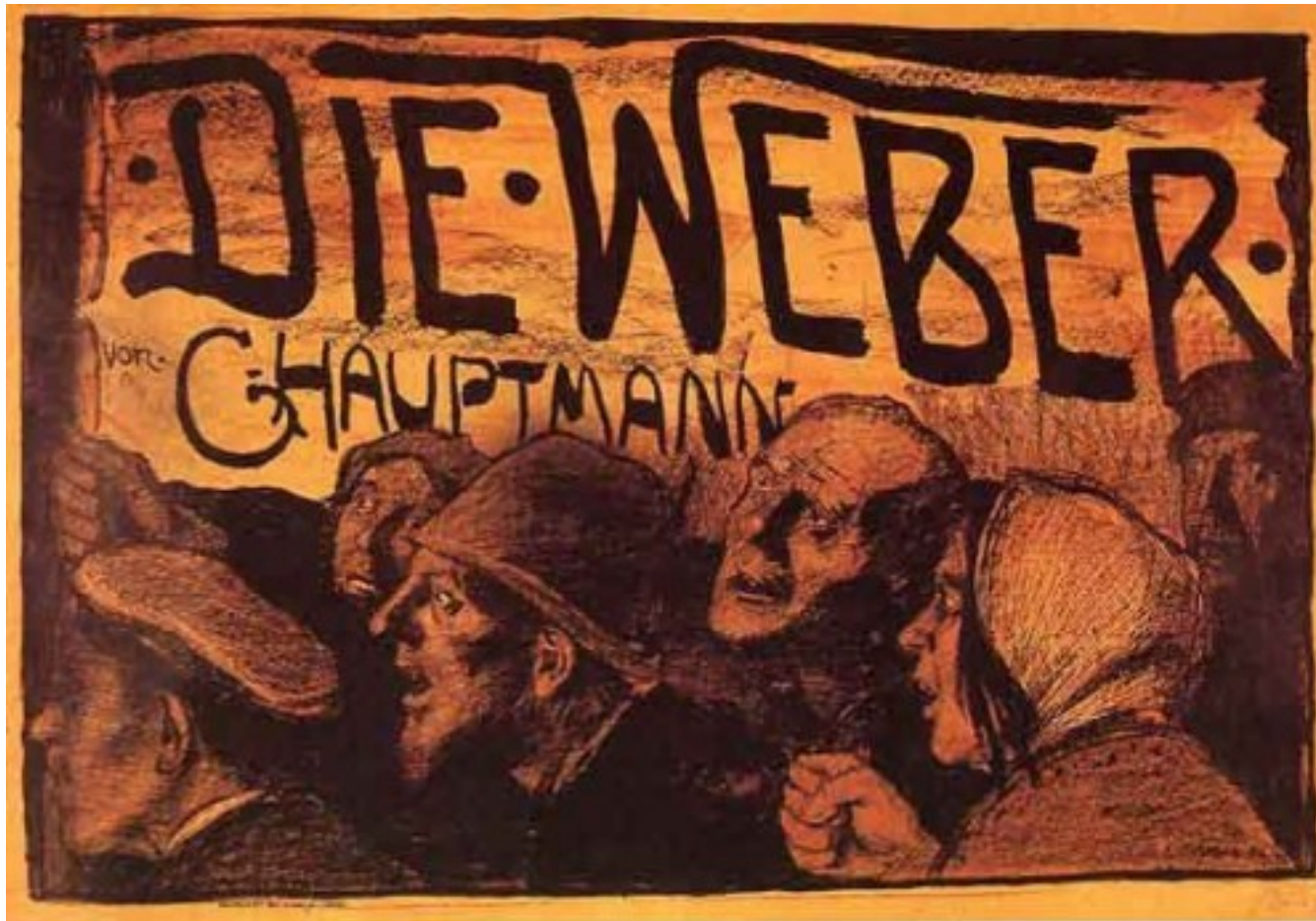


NATURALISMUS



Vznik:

- 70. léta 19. stol. ve Francii
- návaznost na realismus, současně se však vůči němu vymezuje

Doba:

- 1852–1870: „Druhé císařství“ (Napoleon III.)
- prusko-francouzská válka (1870–1871)
 - divadla zavřena
 - porážka Francie, Napoleon III. zajat
 - 1871 sjednocení Německa (vznik Německého císařství)
- Pařížská komuna (revoluční samovláda socialistů)
 - trvala 72 dnů (březen – květen 1971)
 - poté tzv. 3. republika (do 1940)

- šíření idejí socialismu Evropou
 - poslední čtvrtina 19. stol.
 - inspirace myšlenkami Karla Marxe
 - zájem o nižší vrstvy, o život pracujícího lidu – ohnisko naturalismu
 - evropské státy přijímají ústavu – snaha o nastolení všeobecné rovnosti
- velká konkurence pokusům o divadelní obrodu
 - společenská tendence: bavit se
 - obliba operety, bulvárních komedií, tanečních scén (kabaret s kankánem), hudebních kaváren, stínového loutkového divadla (např. v kabaretu Chat Noir) atd.
- snaha divadelníků o opozici vůči „zábavnímu průmyslu“

Podstata naturalismu:

- natura (příroda), naturalis (přírodní)
- de facto „vědecký realismus“ (krajní směr realismu)
- snaha analyzovat skutečnost (objektivismus)
 - zaznamenat nezkreslenou realitu
 - eliminace subjektivního vnímání autora
- literatura i divadlo mají fungovat jako věda
 - vědecký odraz skutečnosti, ne umělecký obraz
- odpor vůči klasicismu a jeho ideálu krásna
 - svět přece není jen dobrý a krásný, ale také krutý a ošklivý
- polemika s realismem
 - nedůsledně poznává realitu, odhlíží od závažných témat

ARNO HOLZ

(1863 – 1929)

Rovnice naturalismu:

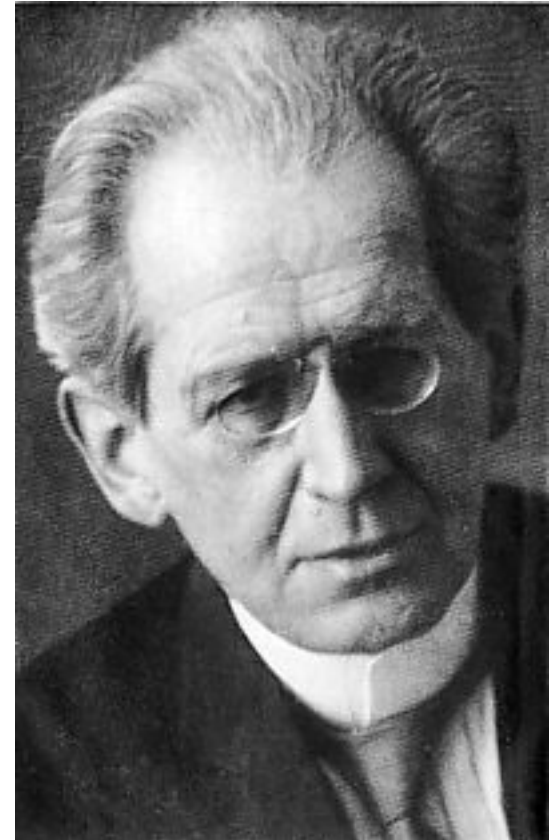
umění = příroda – x

x = autorský subjekt, jeho schopnost
co nejdokonaleji kopírovat či zrcadlit
skutečnost

(„x“ je u každého autora jiné,
schopnost „napodobovat“ nikdy není
dokonalá, každý autor má vlastní
vidění světa, svou fantazii)

umění – není kopií reality, ale to
naturalistické se jí má přiblížit

umělec – má být zaznamenávatel
skutečnosti



Estetika naturalismu:

- snaha umění o dokonalé napodobování okolí
 - na úkor fantazie autora, bez reflektování jeho pocitů
- poetika „pravdivosti“ – odmítnutí krásna jako idealizované reality (preferuje se ošklivost)
- pesimistická témata
 - bída, krutost, utrpení, poklesky, nemoc, stáří, smrt...
- kritičnost a skepse vůči neradostnému, chmurnému světu
 - není důvod k humoru ani k idealizaci světa (vážnost)
 - provokace měšťáků dosud přehlíženými tématy
- co nejpřesnější reprodukce skutečnosti
 - metoda padajícího listu (zachytit každou fázi, každý detail)



naturalista – v akci

Literatura a divadlo:

- hlavní doménou naturalismu – próza
 - umožňuje detailní popis prostředí i hodnocení společenských jevů
 - povídka, skica, analytický román
- ústup lyriky
- rozvolnění žánrů, zcela mizí komedie...
- důraz kladen též na divadlo
 - touha šířit estetiku naturalismu mezi co nejširší vrstvy lidí
- tendence k dokumentárnosti
 - ideální by byl asi dokumentární film

Naturalistický hrdina:

- **realistický hrdina:**
 - obyčejný, běžný, průměrný člověk
- **naturalistický hrdina:**
 - výjimečný svou podprůměrností
 - ideál: „nejbídnejší z bídačů“
 - oběť společnosti (prostitutka, žebrák, vyděděnec, násilník, alkoholik, bezdomovec) nebo přírody (šílenec, mrzák)
 - komplikovaný charakter
 - člověk – oběť přírody či společnosti, proto není vinen za to, jaký je, byl k tomu donucen vnějším prostředím...
- smysl naturalistů pro sociální hlediska

Hlavní znaky naturalistického divadla:

- dramatici tvořili během života pod vlivem více estetických principů či uměleckých směrů
- nové soubory hledaly „své“ autory (nově tvořící autory)
- dialogy: hovorový jazyk, dialekty, argot
- málo dramatické, statické, popisné
 - účelem bylo hodnověrně ztvárnit postavy a prostředí

Tvůrci a zakladatelé:

- Émile Zola (hl. teoretik) a bratři Goncourtové
- Gustave Flaubert, Guy de Maupassant, André Gide aj.
- „předchůdce“ Henrik Ibsen: hry z let 1877 – 1882
 - *„Umění má být autentickou výpovědí, zdrojem poznání a podnětem k diskusi.“*



Ibsen ke sklonku života tvůrčí naturalistické tendence:
zde na smrtelném loži († 1906)



Edouard Manet:
Piják absintu (1859)



Emile Friant: *Dušičky* (1888)



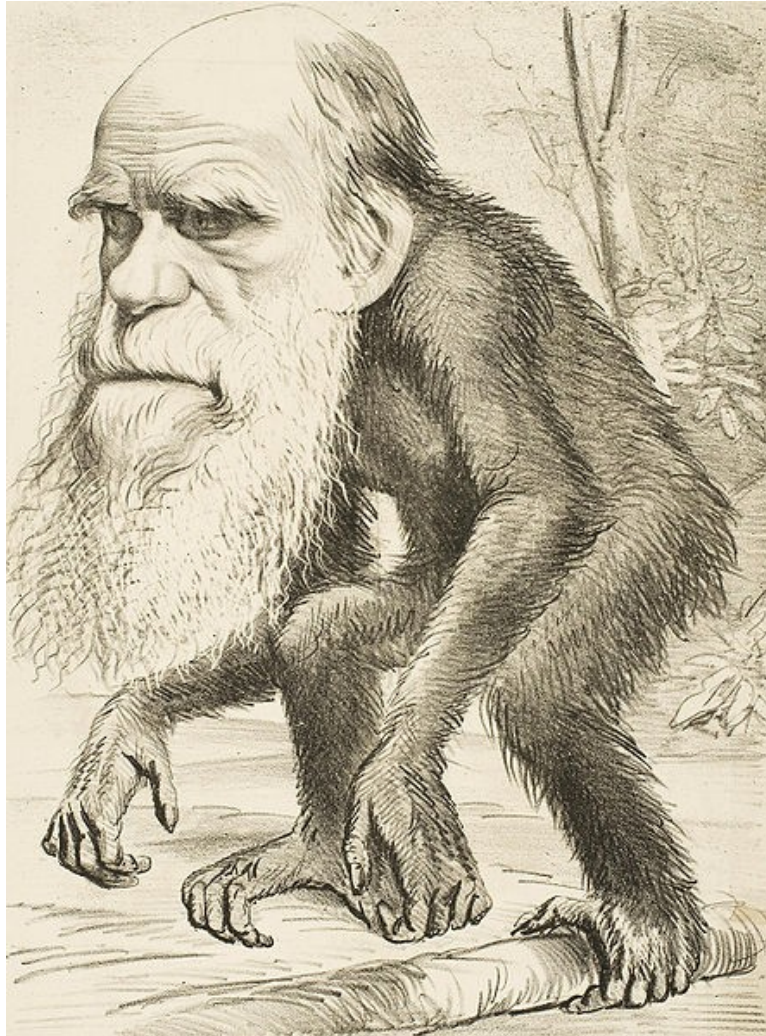
Constantin Meunier:

Dřiči

(1890)

Vliv na naturalisty:

- Charles Darwin (1809–1882) a jeho evoluční teorie ***O vzniku druhů*** (1859), dvě hlavní teze:
 - 1) všechny formy života mají společný původ
 - 2) vývoj druhů je vysvětlitelný přežitím nejlépe přizpůsobivých organismů
- a podle naturalistů určuje lidský osud:
 - 1) prostředí (ani výchova zde moc nezmůže)
 - 2) dědičnost (vrozené vlastnosti, geneticky dané sklony)
- pokusy naturalistů aplikovat evoluční teorii na literaturu a divadlo:
 - chápání člověka jako bytost řídicí se pudy (ne rozumem)
 - vůle ani výchova s tím mnoho nesvedou
 - člověk je předurčen prostředím a vrozenými vlastnostmi



Darwin (karikatura)

Kde hledat počátky divadelního naturalismu?

- snad už v antických komediálních žánrech...
- v moderní době můžeme 1. „prenaturalistický“ projev hledat v divadelní společnosti hudebního skladatele **Jacqua Offenbacha** (do té doby dirigent a hudební ředitel Comédie Française), nazvané **Pařížští komici** (Les Bouffes Parisiens)
 - společnost zahájila činnost 5. července **1855** v Paříži
 - jako zpěvoherní scéna získala koncesi k provozování pantomim a malých hudebních čísel s maximálním počtem 3 účinkujících
 - Offenbach si pronajal na **Champs-Elysées** malý sál pro 50 diváků (dřevěná bouda dosud sloužící jako kouzelnický sál s pár řadami sedadel a malými nepohodlnými lóžemi), kolem níž musel projít každý návštěvník světové výstavy

- na premiéru přišly významné osobnosti tehdejší Paříže
- představení mělo 3 části:
 - 1) úvodní **pantomima** na Rossiniho melodie
 - 2) vídeňský **singspiel**
 - 3) vrcholem byla **hudební scénka** s dialogy a zpěvy – Offenbachova jednoaktová opereta ***Dva slepí žebráci*** (Offenbach toužil po hudebním divadle po vzoru Mozarta)
- ***Dva slepí žebráci*** se nepodobali dosavadním obvyklým groteskám, usilovali o to ukázat nefalšovaně a pravdivě adekvátní příběh z pařížské ulice (!)
- nadšení diváci se smáli až k slzám „naturalistické“ jednoaktovce s líbivými hudebními čísly
- ***Dva slepí žebráci*** měli víc než 400 repríz
- nikdo tehdy ještě nevěděl, že se v tom malém divadélku zrodil nový žánr, jemuž se začne říkat opereta

FRANCIE

Konec 19. stol.: rozmach frašek a bulvárních komedií:

- **Eugène Labiche, Georges Feydeau, Georges Courteline, Tristan Bernard**
 - jejich vzor: **Eugène Scribe** a tzv. dobře udělaná hra (le pièce bien faite)
 - bulvární divadla: soukromá – obavy z finančního neúspěchu, uvádění zavedených autorů, jednotvárnost divadelní produkce (hlavně neriskovat nové autory)
- **Comédie-Française**
 - převládá klasicistní dramatika, deklamační herectví
- **1864: dekret o svobodě divadel (Napoleon III.)**
 - zrušení monopolů Comédie-Française a Théâtre Odéon

- 1900: v Paříži v provozu už 100 divadel a různé kabarety
- 1. divadelní reforma:
 - po romanticích podnikli pokusy o odklon od postupů bulvárního a klasicistního divadla naturalisté
 - po nich v tom odlišným způsobem pokračovali symbolisté
 - 1. divadelní reforma však má své kořeny už v realismu a jeho snahách reformovat herectví a scénografii
- naturalistická estetika byla snahou několika podobně vyhraněných umělců napříč Evropou, rozhodně nešlo o mainstreamovou záležitost...

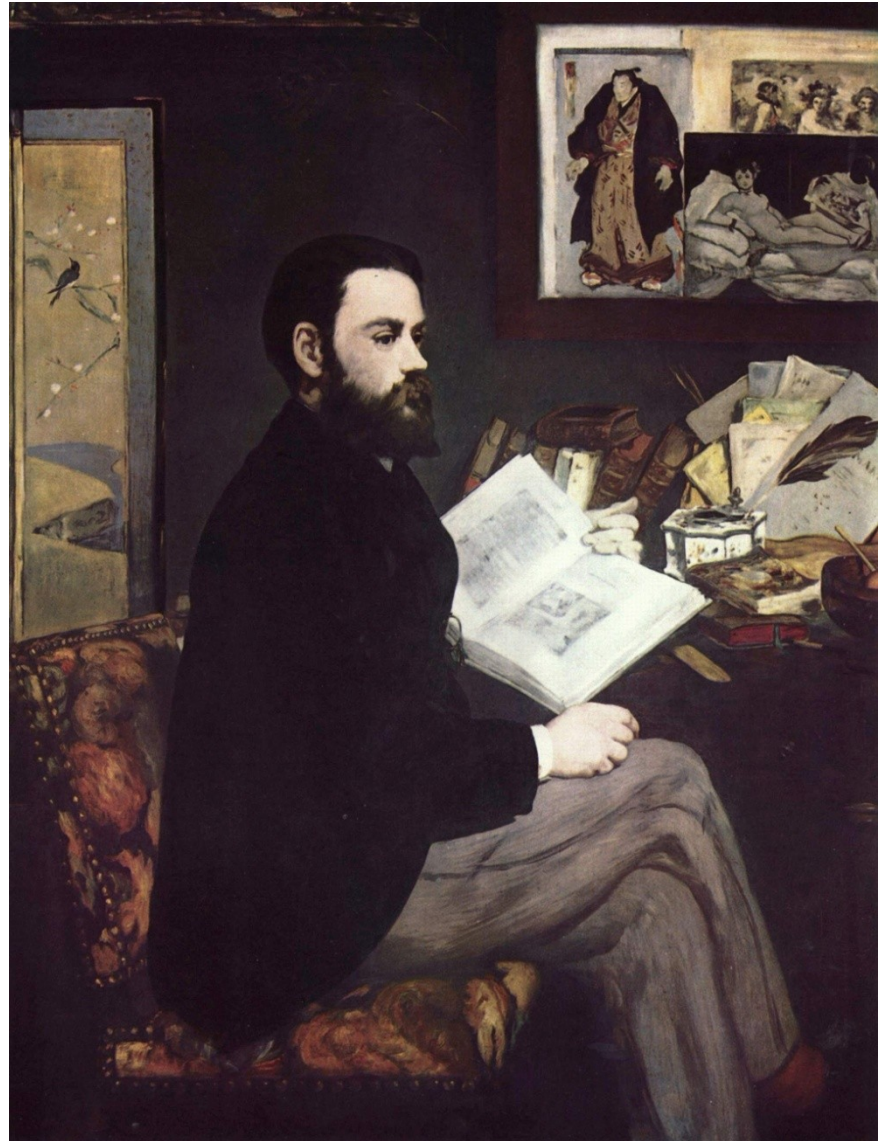
ÉMILE ZOLA

(1840 – 1902)

- hlavní teoretik naturalismu
- coby student obdivoval romantiky, přátelil se s impresionisty
- inspirace Darwinem a Marxem
 - *„Literatura si musí vybrat mezi vědou a zánikem.“*
 - *„Drama má ilustrovat zákony dědičnosti a prostředí nebo zaznamenávat exemplární příklady.“*
 - dramatik = vědec
 - spisovatel = patolog (má „pitvat“ společenské neduhy)



Émile Zola
na portrétu od
Euarda Maneta

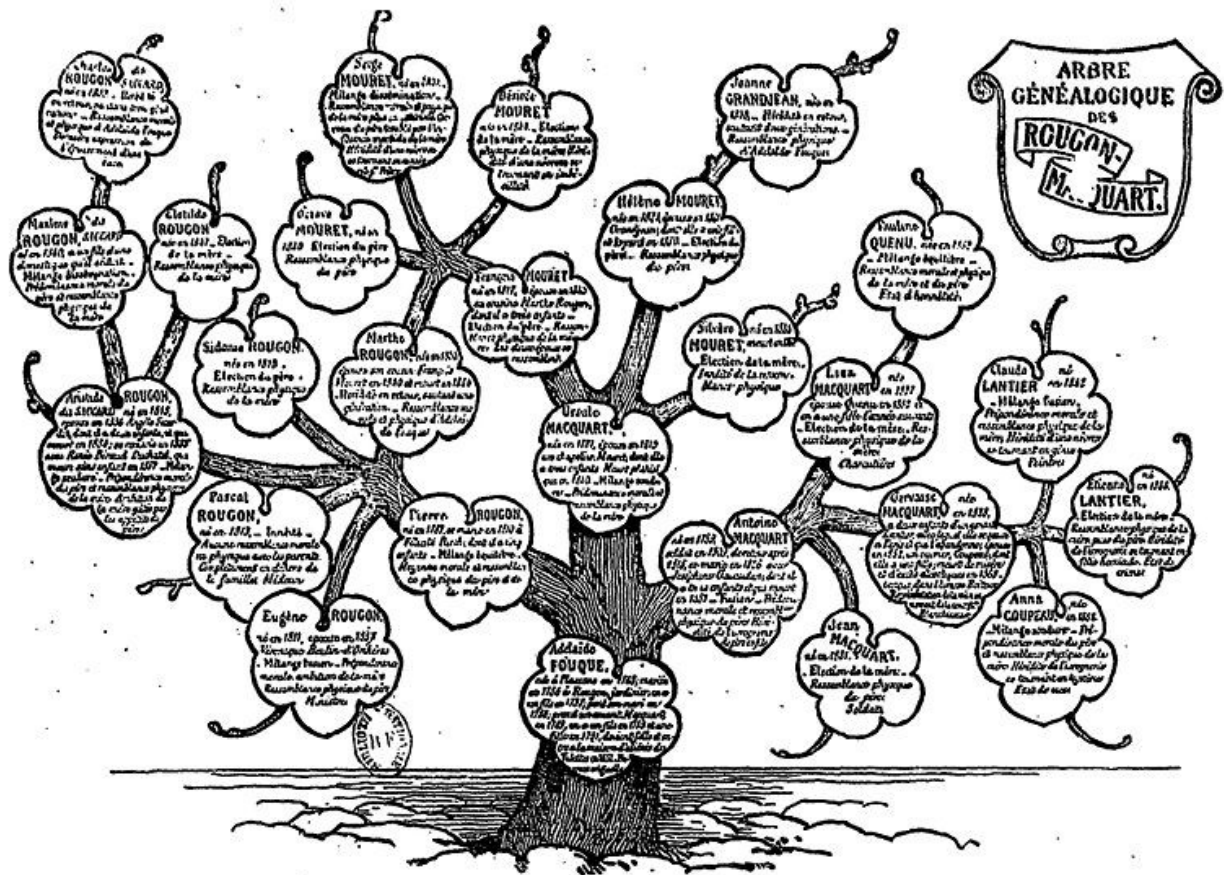


- ve své tvorbě líčil prostředí nejnižších společenských vrstev
 - provokoval brutalitou
 - protestoval proti sociální nespravedlnosti
- jeho „manifesty“ naturalismu:
 - předmluva k románu *Tereza Raquinová* (1873)
 - *Naturalismus na divadle* (1881)
 - *Experimentální román* (1881)
- vlastní sociologické představy – rozdělil společnost do 3 skupin:
 - 1) lid (dělníci, vojáci...)
 - 2) elita (obchodníci, úředníci, politici...)
 - 3) spodina (prostitutky, vrazi, kněží!)

- za 1. naturalistický román označil Flaubertovu ***Paní Bovaryovou***
 - dílo z r. 1857 (Flaubert svou tvorbou naplňuje přechod od romantismu k realismu a naturalismu)

Zolova prozaická tvorba:

- ***Tereza Raquinová*** (1873, prvotina)
- ***Pravda*** (zpracování Dreyfusovy aféry)
- ***Rougon-Macquartové*** (cyklus 20 románů o rozvětvené rodině)
 - podtitul: „*přírodopisná a sociální studie jedné rodiny za druhého císařství*“
 - ***Břicho Paříže, Zabiják, Nana, Germinal, Peníze*** aj.



rodokmen rodu Rougon-Macquartü

Dramatická tvorba:

- ***Renée***

- drama napsané pro Sarah Bernhardt
- uvedeno v Théâtre Vaudeville roku 1887 (bez úspěchu)

Zolovy vesměs neúspěšné dramatisace vlastní prózy:

- ***Tereza Raquinová***

- Théâtre Renaissance, 1873

- ***Břicho Paříže***

- Théâtre de Paris, 1887

- dramatisace vlastních povídek

- přizpůsobeny požadavkům bulvárního divadla (částečný úspěch)

Directeur ERNEST VAUGHAN

POUR LA RÉDACTION: D'ÉPIGRAMME À M. A. BERTHELET

ABONNEMENTS: AUBRE-PIERRE

LE RÉPÉTÉ DE LA FEMME

LETTRE À M. FÉLIX FAURE

Président de la République

Monsieur le Président, Me permettez-vous, dans ma gratitude pour le bon vouloir avec lequel vous m'avez fait un jour, avoir le son de votre juste gloire et de vous dire que votre étoile, si brillante jusqu'à ce qu'elle soit devenue la plus ineffable des taches?

Il est, des papiers disparitionnistes, comme il en disparaît aujourd'hui en core, et l'auteur du bordereau d'ait recherché, lorsqu'un a priori se voit pas à peu que cet auteur ne pouvait être qu'un officier de l'état-major, et un officier d'artillerie à double emploi sans doute, qui montre avec quel esprit superficial on avait étudié ce bordereau, car un examen rationnel démontre qu'il ne pouvait s'agir que d'un officier de l'état-major.

Et de ce côté, les choses indolentes, les choses dangereuses, capables de mettre l'Europe en flammes, qu'on a dû entretenir soigneusement derrière soi, puis de la conviction de M. Scheurer-Kestner. Mais pendant qu'il fouillait de son côté, il a passé des faits dans l'état-major même. Le colonel Sandherr était mort, et le lieutenant-colonel Picquart lui avait succédé comme chef du bureau des renseignements. Et c'est à ce titre, dans l'exercice de ses fonctions, que ce jour est un jour entre les mains du général Billot, adressé au commandant Esterhazy par un agent d'un puissant étranger. Son devoir s'imposait à lui, et il a fait ce qu'il a pu.

Et de ce côté, les choses indolentes, les choses dangereuses, capables de mettre l'Europe en flammes, qu'on a dû entretenir soigneusement derrière soi, puis de la conviction de M. Scheurer-Kestner. Mais pendant qu'il fouillait de son côté, il a passé des faits dans l'état-major même. Le colonel Sandherr était mort, et le lieutenant-colonel Picquart lui avait succédé comme chef du bureau des renseignements. Et c'est à ce titre, dans l'exercice de ses fonctions, que ce jour est un jour entre les mains du général Billot, adressé au commandant Esterhazy par un agent d'un puissant étranger. Son devoir s'imposait à lui, et il a fait ce qu'il a pu.

Et de ce côté, les choses indolentes, les choses dangereuses, capables de mettre l'Europe en flammes, qu'on a dû entretenir soigneusement derrière soi, puis de la conviction de M. Scheurer-Kestner. Mais pendant qu'il fouillait de son côté, il a passé des faits dans l'état-major même. Le colonel Sandherr était mort, et le lieutenant-colonel Picquart lui avait succédé comme chef du bureau des renseignements. Et c'est à ce titre, dans l'exercice de ses fonctions, que ce jour est un jour entre les mains du général Billot, adressé au commandant Esterhazy par un agent d'un puissant étranger. Son devoir s'imposait à lui, et il a fait ce qu'il a pu.

Et de ce côté, les choses indolentes, les choses dangereuses, capables de mettre l'Europe en flammes, qu'on a dû entretenir soigneusement derrière soi, puis de la conviction de M. Scheurer-Kestner. Mais pendant qu'il fouillait de son côté, il a passé des faits dans l'état-major même. Le colonel Sandherr était mort, et le lieutenant-colonel Picquart lui avait succédé comme chef du bureau des renseignements. Et c'est à ce titre, dans l'exercice de ses fonctions, que ce jour est un jour entre les mains du général Billot, adressé au commandant Esterhazy par un agent d'un puissant étranger. Son devoir s'imposait à lui, et il a fait ce qu'il a pu.

Et de ce côté, les choses indolentes, les choses dangereuses, capables de mettre l'Europe en flammes, qu'on a dû entretenir soigneusement derrière soi, puis de la conviction de M. Scheurer-Kestner. Mais pendant qu'il fouillait de son côté, il a passé des faits dans l'état-major même. Le colonel Sandherr était mort, et le lieutenant-colonel Picquart lui avait succédé comme chef du bureau des renseignements. Et c'est à ce titre, dans l'exercice de ses fonctions, que ce jour est un jour entre les mains du général Billot, adressé au commandant Esterhazy par un agent d'un puissant étranger. Son devoir s'imposait à lui, et il a fait ce qu'il a pu.

Et de ce côté, les choses indolentes, les choses dangereuses, capables de mettre l'Europe en flammes, qu'on a dû entretenir soigneusement derrière soi, puis de la conviction de M. Scheurer-Kestner. Mais pendant qu'il fouillait de son côté, il a passé des faits dans l'état-major même. Le colonel Sandherr était mort, et le lieutenant-colonel Picquart lui avait succédé comme chef du bureau des renseignements. Et c'est à ce titre, dans l'exercice de ses fonctions, que ce jour est un jour entre les mains du général Billot, adressé au commandant Esterhazy par un agent d'un puissant étranger. Son devoir s'imposait à lui, et il a fait ce qu'il a pu.

Et de ce côté, les choses indolentes, les choses dangereuses, capables de mettre l'Europe en flammes, qu'on a dû entretenir soigneusement derrière soi, puis de la conviction de M. Scheurer-Kestner. Mais pendant qu'il fouillait de son côté, il a passé des faits dans l'état-major même. Le colonel Sandherr était mort, et le lieutenant-colonel Picquart lui avait succédé comme chef du bureau des renseignements. Et c'est à ce titre, dans l'exercice de ses fonctions, que ce jour est un jour entre les mains du général Billot, adressé au commandant Esterhazy par un agent d'un puissant étranger. Son devoir s'imposait à lui, et il a fait ce qu'il a pu.

Et de ce côté, les choses indolentes, les choses dangereuses, capables de mettre l'Europe en flammes, qu'on a dû entretenir soigneusement derrière soi, puis de la conviction de M. Scheurer-Kestner. Mais pendant qu'il fouillait de son côté, il a passé des faits dans l'état-major même. Le colonel Sandherr était mort, et le lieutenant-colonel Picquart lui avait succédé comme chef du bureau des renseignements. Et c'est à ce titre, dans l'exercice de ses fonctions, que ce jour est un jour entre les mains du général Billot, adressé au commandant Esterhazy par un agent d'un puissant étranger. Son devoir s'imposait à lui, et il a fait ce qu'il a pu.

Et de ce côté, les choses indolentes, les choses dangereuses, capables de mettre l'Europe en flammes, qu'on a dû entretenir soigneusement derrière soi, puis de la conviction de M. Scheurer-Kestner. Mais pendant qu'il fouillait de son côté, il a passé des faits dans l'état-major même. Le colonel Sandherr était mort, et le lieutenant-colonel Picquart lui avait succédé comme chef du bureau des renseignements. Et c'est à ce titre, dans l'exercice de ses fonctions, que ce jour est un jour entre les mains du général Billot, adressé au commandant Esterhazy par un agent d'un puissant étranger. Son devoir s'imposait à lui, et il a fait ce qu'il a pu.

Zoľv dopis francouzskému prezidentovi ve věci tzv. Dreyfusovy aféry

celý text viz: http://www.cahiers-naturalistes.com/iaccuse.htm

Directeur ERNEST VAUGHAN

LES ANNONCES SONT REÇUES: 162 - Rue Montmartre - 168

ABONNEMENTS: AUBRE-PIERRE

LE RÉPÉTÉ DE LA FEMME

LETTRE À M. FÉLIX FAURE

Président de la République

Monsieur le Président, Me permettez-vous, dans ma gratitude pour le bon vouloir avec lequel vous m'avez fait un jour, avoir le son de votre juste gloire et de vous dire que votre étoile, si brillante jusqu'à ce qu'elle soit devenue la plus ineffable des taches?

Il est, des papiers disparitionnistes, comme il en disparaît aujourd'hui en core, et l'auteur du bordereau d'ait recherché, lorsqu'un a priori se voit pas à peu que cet auteur ne pouvait être qu'un officier de l'état-major, et un officier d'artillerie à double emploi sans doute, qui montre avec quel esprit superficial on avait étudié ce bordereau, car un examen rationnel démontre qu'il ne pouvait s'agir que d'un officier de l'état-major.

Et de ce côté, les choses indolentes, les choses dangereuses, capables de mettre l'Europe en flammes, qu'on a dû entretenir soigneusement derrière soi, puis de la conviction de M. Scheurer-Kestner. Mais pendant qu'il fouillait de son côté, il a passé des faits dans l'état-major même. Le colonel Sandherr était mort, et le lieutenant-colonel Picquart lui avait succédé comme chef du bureau des renseignements. Et c'est à ce titre, dans l'exercice de ses fonctions, que ce jour est un jour entre les mains du général Billot, adressé au commandant Esterhazy par un agent d'un puissant étranger. Son devoir s'imposait à lui, et il a fait ce qu'il a pu.

Et de ce côté, les choses indolentes, les choses dangereuses, capables de mettre l'Europe en flammes, qu'on a dû entretenir soigneusement derrière soi, puis de la conviction de M. Scheurer-Kestner. Mais pendant qu'il fouillait de son côté, il a passé des faits dans l'état-major même. Le colonel Sandherr était mort, et le lieutenant-colonel Picquart lui avait succédé comme chef du bureau des renseignements. Et c'est à ce titre, dans l'exercice de ses fonctions, que ce jour est un jour entre les mains du général Billot, adressé au commandant Esterhazy par un agent d'un puissant étranger. Son devoir s'imposait à lui, et il a fait ce qu'il a pu.

Et de ce côté, les choses indolentes, les choses dangereuses, capables de mettre l'Europe en flammes, qu'on a dû entretenir soigneusement derrière soi, puis de la conviction de M. Scheurer-Kestner. Mais pendant qu'il fouillait de son côté, il a passé des faits dans l'état-major même. Le colonel Sandherr était mort, et le lieutenant-colonel Picquart lui avait succédé comme chef du bureau des renseignements. Et c'est à ce titre, dans l'exercice de ses fonctions, que ce jour est un jour entre les mains du général Billot, adressé au commandant Esterhazy par un agent d'un puissant étranger. Son devoir s'imposait à lui, et il a fait ce qu'il a pu.

Et de ce côté, les choses indolentes, les choses dangereuses, capables de mettre l'Europe en flammes, qu'on a dû entretenir soigneusement derrière soi, puis de la conviction de M. Scheurer-Kestner. Mais pendant qu'il fouillait de son côté, il a passé des faits dans l'état-major même. Le colonel Sandherr était mort, et le lieutenant-colonel Picquart lui avait succédé comme chef du bureau des renseignements. Et c'est à ce titre, dans l'exercice de ses fonctions, que ce jour est un jour entre les mains du général Billot, adressé au commandant Esterhazy par un agent d'un puissant étranger. Son devoir s'imposait à lui, et il a fait ce qu'il a pu.

Zoľv dopis francouzskému prezidentovi ve věci tzv. Dreyfusovy aféry

celý text viz: http://www.cahiers-naturalistes.com/iaccuse.htm

Comment s'en est-il passé ?



Zola ve své pracovně „kuriozit“

M. ÉMILE ZOLA, PAR GILL.



karikatura naturalisty Zoly



Zolűv n hrobek
(Montmartre)

Inscenační praxe francouzského naturalismu:

- někteří Zolovi stoupenci byli v požadavcích divadelní reformy ještě radikálnější
 - inscenace – výsek ze života přenesený na jeviště
 - ideálně bez rozdílu mezi životem a uměním
- nedostatek kvalitních her adekvátních naturalistickým požadavkům
- chabý ohlas původní naturalistické dramatiky
- herectví původně statické, teprve později „realističtější“
- zavedení tzv. „4. stěny“
 - tvařme se, že divák neexistuje...

bratři GONCOURTOVÉ

Edmond de Goncourt

(1822 – 1896)

Jules de Goncourt

(1830 – 1870)

- pocházeli z elitní rodiny, která jim umožnila studovat, cestovat a věnovat se tvorbě
- „kronikáři pařížského života“



- **Akademie Goncourtů**

- založena 1902
- dodnes uděluje ceny za nejlepší prozaická díla

Tvorba:

- společná tvorba: 6 románů + dramata
- ***Sestra Filomena*** (román)
- ***Herečka Faustinová*** (román, autor Edmond)
- ***Henriette Maréchalová*** (jejich nejúspěšnější naturalistické drama)
 - sled po sobě plynoucích obrazů, bez zápletky
 - snaha o iluzi skutečnosti (výseky života přenesené na jeviště)
 - dnes nehra(tel)né, nečtené

HENRY BECQUE

(1837 – 1899)

Vrcholný tvůrce naturalistického dramatu (5 dramat a 1 libreto)

- ***Krkavci***

- 1882 uvedeno v Comédie-Française!
- naturalismus v Paříži přijat
- herectví ještě nenaturalistické
- inscenace nezdařilá

- ***Pařížanka***

- 1885 v Théâtre de la Renaissance



ANDRÉ ANTOINE

(1858 – 1943)

- herec, režisér, kritik
- 1887 zakládá 1. divadlo programově se hlásící k naturalismu
- zároveň jde o 1. divadlo francouzské moderny
 - původně působilo v dřevěné boudě
 - pak v budově na Montparnassu



THÉÂTRE LIBRE

- název podle vydaných her V. Huga „*Divadlo na svobodě*“
- naturalistické tendence
 - také symbolismus + pantomima
 - jeviště = iluze skutečného života
- snaha uvádět nové autory
- turné po Evropě (1893–1894)
- 1896 finanční krach (9 sezon)
- neobjevilo žádného dramatika, jehož tvorba by výrazněji přečkala svou dobu...



THÉÂTRE ANTOINE (1896)

- šéfem opět A. Antoine
- naturalistické zaměření nahrazeno psychologizujícími postupy
- činnost 10 sezon, 1906 zánik, Antoine se stal ředitelem v Odéonu (státní divadlo)
- později obnoveno jinde (viz foto)
- díky klubovým předplatitelům tato dvě divadla nespádala pod dohled cenzury (ta byla 1870 zrušena, 1874 však znovu zavedena)



NĚMECKO

Situace před nástupem naturalismu – Berlín:

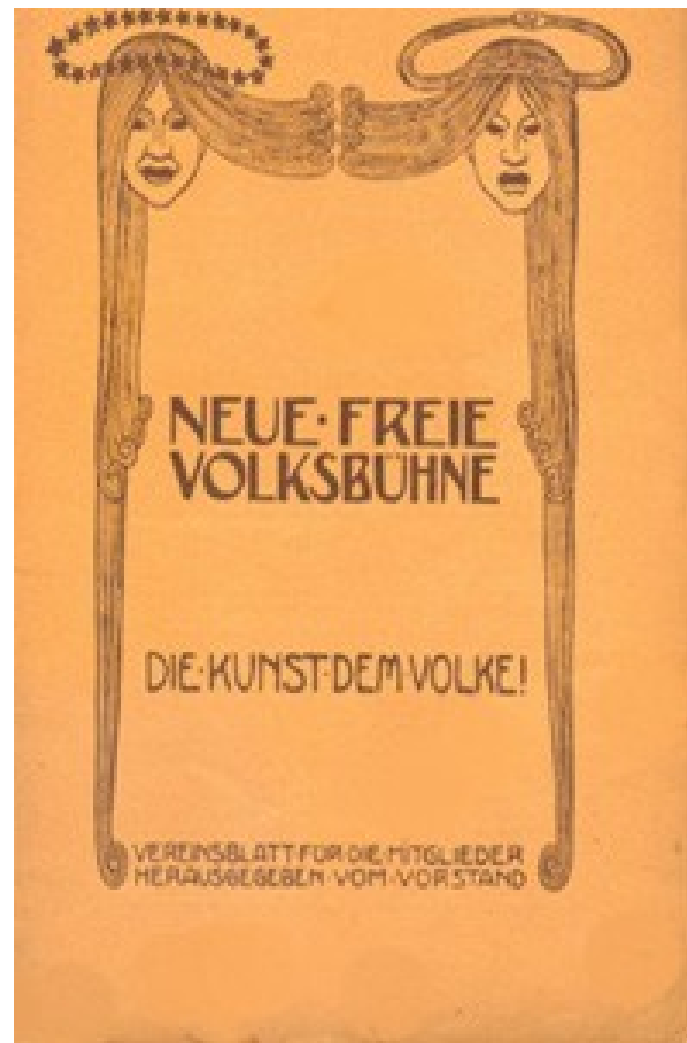
- na konci 19. stol. 3 soukromá divadla solidní kvality
 - **Deutsches Theater** (založen 1883) jak klasické, tak nové inscenace (à la meiningenští)
 - **Berliner Theater** (vznik 1888)
 - **Lessing Theater** (vznik 1890)
 - repertoár těchto divadel pod vlivem cenzury

FREIE BÜHNE (vznik 1889)

- inspirace: Théâtre Libre
- Otto Brahm (vůdčí osobnost souboru)
- hrávali v neděli odpoledne
- uvádění zakázaných her
- objevili Hauptmanna, dále hráli tvorbu Goncourtů, Zolu, Becqua, Tolstého, Strindberga...
- 1894 činnost ukončena (trvala jen 5 sezon)

FREIE VOLKSBÜHNE (vznik 1890)

- dělnické divadlo (inspirované F.B.)



GERHART HAUPTMANN

(1862 – 1946)

- zpočátku ovlivněn naturalismem:
 - *Před východem slunce*
 - *Forman Henčl*
 - *Tkalci*
- později prvky symbolismu a novoromantismu:
 - *Hanička*
 - *Potopený zvon*
- 1912: Nobelova cena



VELKÁ BRITÁNIE

Nový směr v konzervativní Anglii:

- 90. léta 19. stol.: **popisný realismus**
 - nová linie realismu
- autoři přijatelní pro cenzuru i publikum
- naturalismus tam pronikl pouze v tvorbě zahraničních autorů
- 1890 už přeloženy do angličtiny všechny tehdejší Ibsenovy hry
- 2 výrazní představitelé a spolutvůrci popisného realismu:

HENRY ARTHUR JONES

(1851 – 1929)

Tvorba např.:

- ***Lháři*** (nejznámější)
- ***Stříbrný král*** (melodram)
- ***Tanečnice***
- ***Michal a jeho padlý anděl*** (má nejblíže k naturalismu)

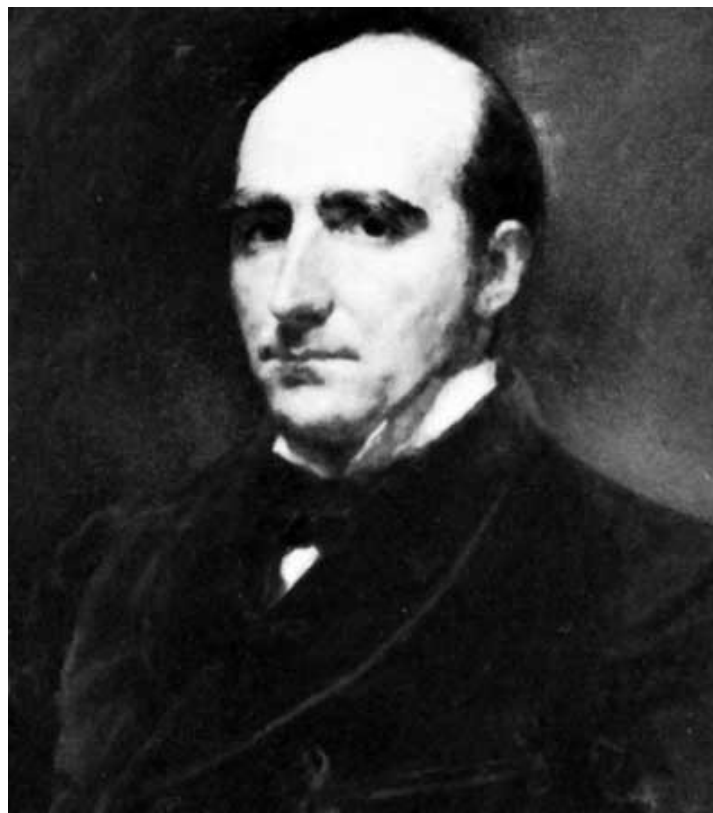


ARTHUR WING PINERO

(1855 – 1934)

Tvorba:

- *Sudí*
- *Druhá paní Tanquerayová*
- původně však psal frašky
- „anglický Ibsen“



JACOB THOMAS GREIN

(1862 – 1935)

- divadelní recenzent, r. 1891 založil:

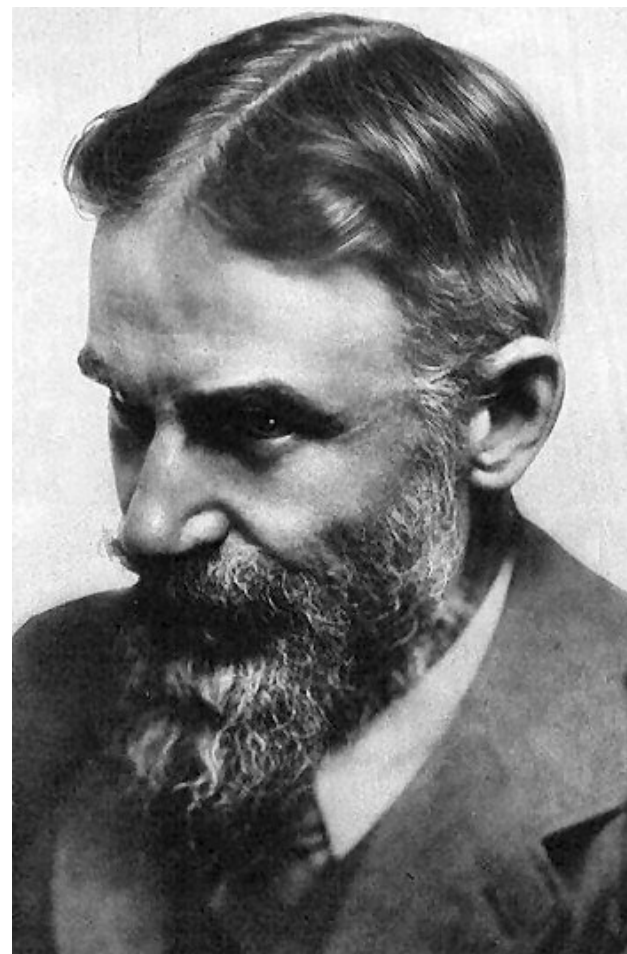
INDEPENDENT THEATRE

- vzorem Théâtre Libre i Freie Bühne
- klubové předplatné, hrálo se jen v neděli odpoledne
- nejprve zahraniční hry (Ibsen: *Přízraky*, Zola: *Tereza Racquinová* aj.), velký zájem recenzentů i diváků
- donutil G. B. Shawa psát pro divadlo (prvotina 1892: *Vdovcovy domy*)
- za 6 sezon uvedeno 26 her (zánik 1897)

GEORGE BERNARD SHAW

(1856 – 1950)

- uznával dědičnost prostředí,
„člověk však má svobodu volby!“
- autor téměř 50 her, mnohdy
komediální tendence
 - *Pygmalion* (viz *My Fair Lady*)
 - *Caesar a Kleopatra*
 - *Svatá Jana*
 - *Milionářka*
 - *Ženeva*
 - *Shakes proti Shawovi*
- 1925: Nobelova cena



ROYAL COURT THEATRE – studio (1904–1907)

- každý večer se uváděly známé hry, odpoledne pak nové hry
- G. B. Shaw (11 her)
- režijní styl: „jemný realismus“, hledání a uvádění nových her
- jen 3 sezony
- 32 inscenací



AUGUST STRINDBERG

(1849 – 1912)

- švédský představitel naturalismu, expresionismu, symbolismu

Tvorba:

- *Otec*
- *Slečna Julie*
- *Do Damašku*
- *Hra snů*

